

Datum: 10. 3. 2022
Številka: 037-20/2022-3

POVPRAŠEVANJE

Omejitve dedovanja po zapustniku, ki je bil upravičen do družinskega pomočnika

Na Skupnost občin Slovenije se je obrnila občina članica, ki jo je zanimala praksa ostalih občin glede omejitve dedovanja po zapustniku, ki je bil upravičen do družinskega pomočnika.

V skladu s 128. členom Zakona o dedovanju in v povezavi s 54.a členom Zakona o socialno varstvenih prejemkih se v zapuščinskem postopku po zapustniku, ki je užival pomoč v skladu s predpisi o socialnem varstvu, dedovanje zapustnikovega premoženja omeji do višine 2/3 prejetih sredstev, ki jih je zapustnik prejel iz naslova oprostitve plačil socialnovarstvenih storitev in prispevka k plačilu sredstev, namenjenih za plačilo oziroma doplačilo pravic družinskega pomočnika.

V konkretnem primeru je v povezavi s priznanjem pravice invalidni osebi do izbire družinskega pomočnika, na podlagi odločbe Centra za socialno delo, občina doplačevala delno plačilo za izgubljeni dohodek in prispevek delodajalca za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zdravstveno zavarovanje, zavarovanje za primer brezposelnosti ter zavarovanje za starševsko varstvo za družinskega pomočnika. Po smrti invalidne osebe, ki je imela družinskega pomočnika, je bila občina s strani Upravne enote obveščena, da je iz evidence Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti RS razvidno, da je bil pokojni prejemnik pomoči po predpisih o socialnem varstvu.

Zanimalo nas je:

Ali v praksi v tovrstnih zadevah vaša občina v zapuščinskem postopku uveljavlja omejitev dedovanja premoženja zapustnika iz naslova plačila oz. doplačila pravic družinskega pomočnika in če, kaj predstavlja takšna terjatev (celotni znesek namenjen za plačilo družinskega pomočnika ali samo prispevke,..)?

PREJETI ODGOVORI:

1.

Do sedaj še takšnega primera nismo imeli. Imamo pa nekaj družinskih pomočnikov. V kolikor bo do te situacije prišlo, bomo terjatev zastavili v višini 2/3 vseh sredstev, ki jih je občina plačevala.

2.

Občina je do januarja 2022 doplačevala delno plačilo za izgubljeni dohodek v skladu z zakonom, ki ureja pravico do izbire družinskega pomočnika. Primera, ko bi morali sprožiti terjatev v zapuščinskem postopku, še nismo imeli.

3.

Občina se do sedaj še ni srečala s takim primerom.

4.

Na podlagi pravnomočnih odločb Centra za socialno delo, Mestna občina predlaga vpis zaznamb prepovedi odtujitve in obremenitve na nepremičninah oseb, ki uveljavljajo institucionalno varstvo ali pomoč na domu.

Na poziv sodišča in na podlagi izpiska o plačilih institucionalnega varstva, Mestna občina, skladno z določbo 128. in 54.a člena ZD, vedno priglaša terjatev in predlaga omejitve dedovanja v zapuščinskih postopkih, in sicer v višini 2/3, preostali del pa zahteva kot navadno terjatev. Torej predmet sodnega postopka sta 2/3 od plačanega zneska.

Nadaljnji potek postopka je odvisen od obsega zapuščine in od premoženjskega stanja dedičev. V kolikor premoženje zapustnika zadostuje, da se poplača priglašena terjatev, sodišče upošteva predlog MOM omeji dedovanje, v kolikor se dediči odločijo, da priglašeno terjatev poplačajo pred zaključkom zapuščinskega postopka, MO po preveritvi podatkov o plačilih obvesti sodišče, tako da umakne predlog za omejitve dedovanja. Glede poplačila navadne terjatve 1/3 se terjatev poplača skladno z dogovorom z dediči. Večinoma priglašene terjatve presegajo vrednost zapuščin, tako da se poplačilo navadne terjatve redko realizira.

Pri tem se upošteva tudi 129. člen Zakona o dedovanju. MO, ki je financirala pomoč zapustniku v skladu s predpisi o socialnem varstvu, lahko se do konca zapuščinske obravnave odpove pravici do povračila te pomoči, če so zapustnikovi dediči, njegov zakonec ali njegovi otroci sami potrebni pomoči.

5.

Mestna občina v primeru (do)plačevanja pravic družinskega pomočnika v zapuščinskem postopku po zapustniku, ki je bil upravičen do družinskega pomočnika, uveljavlja omejitve dedovanja. V okviru predloga za omejitve dedovanja, Mestna občina na podlagi Odločbe Centra za socialno delo o priznanju pravice do družinskega pomočnika in izpisa iz evidence plačil, pripravljenega s strani notranjega oddelka občine, pristojnega za javne finance, upošteva znesek, ki predstavlja celoten znesek namenjen za plačilo družinskega pomočnika, izplačan s strani občine, predhodno zmanjšan za morebitne prihodke občine, prejete za ta namen: - prispevke upravičenca do družinskega pomočnika, - prispevke zavezancev za plačilo prispevkov ter - dodatke za pomoč in postrežbo (v kolikor se slednji na podlagi izjave upravičenca, s strani Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, nakazujejo neposredno občini). V skladu s 128. členom Zakona o dedovanju v povezavi s 54. a členom Zakona o socialno varstvenih prejemkih, občina nato zahteva omejitve dedovanja do višine 2/3 tako dobljenega zneska.

6.

Občina se je doslej soočila z dvema primeroma, ko bi, glede na veljavno predmetno zakonodajo, po smrti upravičencev do družinskih pomočnikov lahko priglasila terjatev iz tega naslova.

V obeh primerih sta bodoča dediča (otroka zapustnikov, ki sta jima bila družinska pomočnika) na občino naslovila vlogi-prošnji za našo nepriglasitev in priložila dokazila, ki so izkazovala šibko socialno stanje in posledično njuno finančno stisko. Ker smo težave obeh družin poznali, smo pripoznali, da obstajajo razlogi, zaradi katerih nismo uveljavljali omejitve dedovanja, saj iz tega tudi ne bi mogli realno pričakovati vračila oz. 2/3 deleža naših realiziranih (do)plačil iz naslova dodeljene pravice do družinskega pomočnika.

7.

Občina v zapuščinskem postopku uveljavlja celotno višino izplačane oskrbnine za institucionalno varstvo (za doplačilo pravic družinskega pomočnika še nismo imeli primera dedovanja) in potem tako sodišče omeji do 2/3 skladno z Zakonom o socialno varstvenih prejemkih.